

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL-LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Ardu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falcha.

L'església del raval

En el passat, l'església parroquial de Sant Vicenç ocupava, més o menys, el centre geogràfic del terme, format per masies disperses. Una xarxa de camins i caminets comunicava les cases amb el temple, el nucli de la vida religiosa i social de la comunitat, i on els parroquians acudien, caminant, els diumenges i festes de guardar. Amb els anys, es van formar dos o tres ravals de cases agrupades, de manera que la població ja no es distribuïa esparsa sobre el territori, sinó que es concentrava en aquells llocs. Per evitar desplaçaments, i sobretot pensant en la gent gran, a finals de la dècada dels 50 es deien cada diumenge dues misses; a les vuit a Sant Vicenç, per la població dels sectors est, nord i oest del terme, i a les onze al Grau, on s'aplegava la gent que vivia a la Sufragània i al Raval d'Oliveres i rodalies. A la primera missa també hi solien assistir els caçadors. A la sortida de la missa dita a l'esglesia del Grau que era un espai reduït, es parlava sovint de la necessitat d'una església nova, però no hi havia ni el terreny ni els diners per a construir-la. La solució va baixar del cel, es podria dir. Va venir en forma d'un llegat inesperat d'un tal mossèn Bonet de Barcelona, que va deixar en testament una quantitat important de diners a la parròquia de Fals.

La història venia de lluny. Mossèn Josep Bonet Comajuncosa tenia una germana que no estava gaire bona i ja havia perdut l'esperança de trobar marit. A través de mossèn Miralpeix, el rector de Fals, es va concertar un matrimoni entre la germana de salut delicada i un xicot

conco del mas Serra. Mossèn Bonet va fer algunes estades a Fals per visitar els seus parents. El febrer de 1948, el capellà va fer testament a Barcelona, deixant els seus béns a la seva germana, al seu cunyat, a la seva cosina Rita Noguera Comajuncosa, i al rector de Fals, per aquest ordre de prioritat. El 6 de gener de 1960, mossèn Bonet va morir i el testament es va fer públic. Passava que, tant la germana, com la cosina, ja eren mortes, i que el cunyat va morir justament el mateix dia que ho feia el mossèn, de forma que, de carambola, l'herència anava a parar a la persona que en aquells moments fos el rector de Fals. Això no va fer gràcia als parents del difunt, sobretot a una filla de la cosina, que tenia una cansaladeria a Puigcerdà, la qual va moure mans i mànigues per aconseguir l'herència.

Campanar de l'església nova

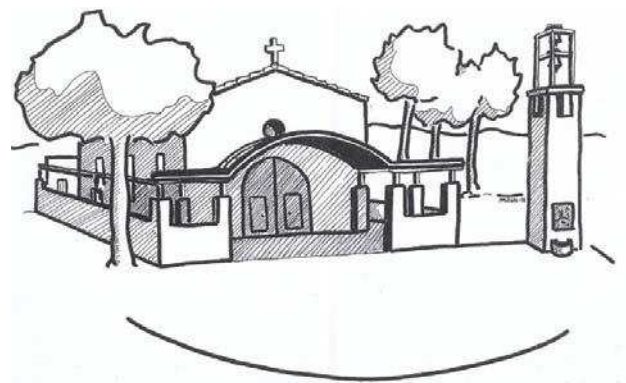
El llegat consistia en un paquet de "làmines" o accions de diverses societats, com per exemple Tabacos de Filipines, i també alguns certificats en divises estrangeres. Les divises no valien gran cosa; el peso bolivià estava completament devaluat, però les accions i obligacions tenien un valor nominal de 214.240 pessetes i un rendiment anual superior a les deu mil pessetes. Les làmines estaven dipositades en una caixa forta del Banco Central de Barcelona i mossèn Boixader les va lliurar el març de 1961 a la Cúria de Vic. També es van recollir i traslladar a Fals alguns mobles del pis del difunt mossèn Bonet; un parell de butaques, algunes cadires, un arribanc, una calaixera, i un canterano.

Mossèn Ramon Boixader, el rector de Fals, va aconseguir que el Caser de Matamargó, propietari del mas Oliveres, li cedís un tros de terra per construir-hi l'església nova. Va ser un tracte verbal, sense signar cap paper. Era una porció de terra dalt d'un turonet, limitada pel camí que anava a Oliveres, el camí de carro que anava a Rajadell, i una tirada de corda. Una part del tros estava ocupat per una vinya del Jan del Molí, el qual també va cedir gratis els seus drets. El 17 de març de 1961, mossèn Boixader va enviar a Vic un croquis del projecte, dibuixat per Joan Clotet, demanant permís per acceptar el terreny i iniciar les obres de construcció. L'edifici era molt simple, un cobert de base rectangular amb un envà al fons del presbiteri, que separava la nau de l'església d'una petita sagristia, proveïda d'un altell de fusta. El pressupost estimat era de 130 mil pessetes. Després d'algunes reticències, el Bisbat va donar llum verda al projecte, amb la recomanació que el finançament havia d'anar a càrrec principalment dels parroquians. A la caixa de la parròquia hi havia en aquell moment unes 30 mil pessetes, així que es va obrir una subscripció per recollir diners. Les donacions van ser generoses, però encara van faltar seixanta mil pessetes per cobrir el pressupost. La cúria va fer un préstec per aquesta quantitat, préstec que es va amortitzar en sis anys, amb les deu mil pessetes anuals que rendia el paquet de valors de mossèn Bonet dipositat a Vic.

Les obres les va fer el paleta Claudi Segarra, de Rajadell, ajudat, entre d'altres, pels manobres Joan Boixader i Jaume Giralt. La fusteria va anar a càrrec del Filosa, de Sant Joan, i els bancs els va fer el fuster Ramon Nadeu, de Borredà. Per poder sufragar la vintena de bancs es va constituir una comissió, formada per Josep Serra, de cal Cabot, Miquel Miquel, de la Fassina, i Joan Comas, de la Torre, que es va encarregar de recollir donacions entre les diverses famílies. El cost total de les obres va ser d'unes 200 mil pessetes, i inicialment les parets es van deixar d'obra vista. Posteriorment es van enguixar i es van fer altres millors. A la vora del temple es va muntar un rudimentari campanar fet amb unes bigues de fusta. Mossèn Boixader va arrebregar uns quants plançons de pi al bosc i els va plantar a l'entorn de la nova església. Els va regar fins que van arrelar bé i actualment són uns arbres formidables que fan molta ombra.

Uns anys després, el rector i una colla de joves es van engrescar a construir un edifici annex a l'església, que fes les funcions de casal parroquial, per poder portar a terme les representacions teatrals i altres activitats del jovent. El 7 de febrer de 1964 es van començar a cavar els fonaments, però davant de l'oposició de certs sectors, es va renunciar al projecte. Quan es va constituir la cooperativa de maquinària en comú, aquest espai es va destinar a un cobert per guardar les màquines agrícoles. Actualment aquesta construcció s'ha reconvertit en el Rebost, una botiga de queviures.

A la dècada dels 90 l'església del Raval va sofrir una gran remodelació. El projecte de l'arquitecte Anton Baraut va partir de la base de respectar la construcció primitiva, afegint al cos rectangular de l'edifici unes dependències simètriques a la part nord, i vestint els laterals amb una mena de claustre fet amb bigues metàl·liques. Es va substituir la paret de darrere l'altar per un gran finestral, rere del qual es va situar una creu de ferro i una escultura de bronze de l'artista Ramon Oms. Per tal que aquests elements i el paisatge de fons fossin plenament visibles des de l'interior del temple, es va optar per situar l'altar a un costat del presbiteri. Per fer-ho, va caldre l'oportuna llicència del Bisbe, ja que es preceptiu que els altars de les esglésies se situïn al centre. Els vitralls, obra de Carme Manubens, representen simbòlicament els sis elements, als finestrals laterals, i el Sant Esperit, a la roseta de la façana. El portal d'entrada es va protegir amb un porxo de línies corbes, i tant l'interior com l'exterior de l'església es van pintar amb uns tons vius vermellosos, que van generar no poca controvèrsia. Les obres es van iniciar a mitjans d'octubre de 1995 i van anar a càrrec del constructor Joan Duocastella. El cost total de les reformes va ser d'uns 20 milions de pessetes, amb una aportació de la pròpia parròquia d'aproximament el 40%, anant la resta del finançament a càrrec del Bisbat. La inauguració es va fer el 19 d'octubre de 1996 amb una lectura de poemes i una pregària cantada per la soprano Imma Serra, acompanyada a l'orgue per Ignasi Torras. El 1999 es va aixecar el campanar, dissenyat per Jaume Espinalt, que està decorat amb unes peces del ceramista Paulí. Posteriorment s'hi va instal·lar un rellotge solar i un rellotge elèctric que toca les hores.

Dibuix original d'Anselm Clotet